

Tekst: Ex. 15,21

Lezen: Ex. 15,1-21

Zingen: PvN 84

Ps. 105,20.21 (*morgendienst; vóór en na de wet*)

Gz. 7 (bij de schriftlezing:

1: aan het begin; **2:** na vs.1; **3:** na vs. 6; **4:** na vs. 11; **5:** na vs. 18; **6:** na vs. 21)

Ps. 124

Gz. 179a (*middagdienst*)

Gz.142,1.3

Zingen voor de Heer. We doen het graag. **(1)** In elk geval de meesten van ons. Oké, we houden van heel verschillende soorten muziek. Want daarvoor zijn we mensen. Allemaal heel verschillend. Maar evengoed: we zingen graag. Voor de Heer. En terecht. Want er is alle reden om te zingen. Vanwege zijn grootheid, zijn liefde, zijn majesteit. En bovendien: de Heer geniet ervan. Hij vindt het heerlijk als we voor hem zingen. In Psalm 22 wordt gezegd dat hij troont op de lofzangen van zijn volk (Ps. 22,4). Als wij zingen voor de Heer, dan voelt hij zich de koning te rijk. Een bijzonder idee. Toch?

Een reden te meer om te zingen van de grote en geweldige dingen die hij doet en waar hij ons in meeneemt: het evangelie van Jezus, zijn liefde en zijn inzet om mensen te redden en met zich mee te nemen op weg naar een nieuwe toekomst. Want er zijn veel mooie dingen om van te zingen.

Net zoals de Israëlieten vroeger. **(2)** Aan de overkant van de Rode Zee zingen ze over hun redding. En als je probeert om je daar iets bij voor te stellen, dan ga je het meezingen. Zoals we dat ook gedaan hebben. En dan voel je daarin ook iets van jezelf, en hoe wij door

God gered worden. Zoals de Israëlieten achter Mozes aan gingen, gaan wij achter Jezus aan. Door het water van de doop heen. En op die manier komen we veilig aan de overkant. Nou, dan heb je iets om over te zingen. Want dat is toch geweldig?

Ja, en toch... Heb je echt goed gelezen wat de Israëlieten zingen? En dan vooral in het refrein? “Zing voor de HEER, zijn macht en majesteit zijn groot! Paarden en ruiters wierp hij in zee.” (3) *Paarden en ruiters wierp hij in zee!* Het refrein – en dat zijn dus woorden die elke keer weer terug komen; het is de rode draad van het lied... Het refrein gaat niet over de Israëlieten: dat zij gered zijn en dat zij veilig aan de overkant zijn gekomen. Het gaat over de Egyptenaren, die de overkant *niet* gehaald hebben. Het gaat over mensen en over paarden die op een afschuwelijke manier verdronken zijn in het water van de Rode Zee. Dat is de rode draad van het lied. Niet de lichte kant, het positieve, maar de donkere kant, het negatieve: het oordeel, de wraak.

Is dat niet raar? (4) Om daarvan te zingen? Hoe kan dat nou? Ik kan me herinneren dat ik jaren geleden ooit een keer Psalm 68,9 opgegeven heb om te zingen. Dat was bij een preek over Gods oordeel. Nou is dat een vers dat niet zo vaak gezongen zal worden, want het gaat zo: (5) “De HEER verdelgt wie hem weerstaat, hij kliëft het hoofd van wie hem haat en tegen hem blijft strijden.” Tijdens het zingen zag ik iemand zitten die demonstratief zijn mond hield. Soms kun je dat gewoon zien – dat mensen demonstratief hun mond houden. Dat was nu ook zo. Want na de dienst kreeg ik de wind van voren. Hoe ik het in mijn hoofd haalde om dat te laten zingen. Dat kon toch helemaal niet. De boodschap van de bijbel was toch vooral een boodschap van liefde en van een God die mensen wil redden... (6)

Ik kan me dat voorstellen. Zo’n reactie. Ik denk dat een heleboel van ons hetzelfde gevoel zouden hebben bij het zingen van zo’n lied. En is dat niet precies wat we meekrijgen in de bijbel? Dat we moeten leven vanuit liefde en dat er je hart geen ruimte hoort te zijn voor

wrok. Dat is bijvoorbeeld de insteek van Paulus in Romeinen 12. (7) “Laat je liefde oprecht zijn ... wees het goede toegedaan ... zegen uw vervolgers; zegen hen, vervloek hen niet ... neem geen wraak.” (Rom. 12,9-20). En dat is helemaal in de lijn van Jezus zelf. Want hij zegt het ook, in de bergrede, in Matteüs 5: “Heb je vijanden lief en bid voor de mensen die jullie vervolgen.” (Mat. 5,44). (8)

Als je dat weet, en als dat een plek heeft in je leven en in je hart, hoe kun je dan ooit juichen over zo'n luguber schouwspel, waarin mensen en paarden op een afschuwelijke manier aan hun einde komen? Oké, je kunt het je voorstellen. (9) Want de Israëlieten hebben een hoop meegemaakt in Egypte. In de tijd dat ze daar slaven waren. Uitgebuit, mishandeld, kinderen vermoord. Je zult het maar meemaken. Dan kun je best begrijpen dat ze niet staan te huilen als de Farao en zijn hele leger verdrinken. Maar toch: je kunt het *begrijpen*, maar is het ook *goed*? (10)

We moeten nog een laag dieper. Want het gaat niet alleen over de Israëlieten, maar ook over God zelf. Want *hij* laat dat hele leger verdrinken. *Hij* laat het water van de Rode Zee weer terug komen, zodat al die mensen verdrinken. En dus kom je met je vragen ook uit bij God zelf: wat is hij voor iemand? Wat is hij voor een God, die zoveel mensen laat omkomen? Wat is hij voor een God, dat hij de dingen doet waar David over zong: “Hij klieft het hoofd van wie hem haat en tegen hem blijft strijden”? En om het te zeggen in de woorden van onze tijd: wat is hij voor God, dat hij er een hel op na houdt en dat hij mensen daar naar toe stuurt? (11)

Lastige vragen. En ik zal niet beweren dat ik een gemakkelijk antwoord heb. Want gemakkelijke antwoorden bestaan niet. En toch: als je dit soort vragen stelt – wat betekent dat dan? Het zou heel goed kunnen dat zulke vragen meer zeggen over ons dan over God.

Want wat voor beeld hebben *wij*? Over God? Over het evangelie? Over het oordeel? In

onze westerse cultuur kom je vooral het beeld tegen van een God die liefde is. (12) En dan ook alleen maar dat. Voor de één is dat positief. Uitbundig wordt er op allerlei manieren gezongen over de liefde van God en enthousiast wordt de liefde van God uitgedragen naar anderen toe. En als het in de bijbel gaat over wraak en straf, dan is dat vooral iets uit het OT. Het NT is alleen maar vol van liefde. Bij anderen werkt datzelfde beeld van God juist negatief: omdat ze niet kunnen geloven in een God van liefde, terwijl het in de wereld zo'n verschrikkelijke bende is.

Twee uitersten. En het klinkt misschien gek, maar ze zitten vaak dicht bij elkaar dan we denken. Omdat ze allebei uitgaan van hetzelfde beeld: als er een God is, dan is hij alleen een God van liefde. Of in elk geval: dat zou hij moeten zijn.

Maar dat is dan wel een beeld dat *wij* gemaakt hebben. Bovendien vooral een beeld dat je vooral tegenkomt in de westerse cultuur van onze tijd. We zijn veel meer kinderen van onze tijd dan we vaak beseffen. Omdat het heel vaak ongemerkt gaat: de invloed van de wereld waarin je leeft.

Daarom is het goed om elke keer weer terug te gaan naar de bijbel. Wat zegt *God*? Wat vertelt *hij* over zichzelf? En dan krijg je toch een beeld met veel meer schakeringen. Want is het waar dat wraak en straf vooral iets zijn uit OT? Als dat waar is, dan zou je dus dit lied van Mozes niet meer kunnen meezingen. En heel veel andere liederen ook niet.

Maar het is niet waar. In het NT kom je die lijn *ook* tegen. Zelfs bijna letterlijk. (13) Want als de mensen in de hemel met spanning toekijken bij alles wat er op aarde gebeurt, wat zingen ze dan? Johannes vertelt het. In Openbaring 15. Dan zingen ze het lied van Mozes. En inmiddels heeft dan dat lied er nieuwe coupletten bij gekregen. Want Johannes zegt: ze zingen 'het lied van Mozes en van het Lam'. En ze zingen dat lied, vlak voordat op aarde het oordeel van God gaat losbarsten: schalen vol ellende die uitgegoten worden over een wereld die met God niks te maken wil hebben.

Als je het NT eerlijk gaat lezen, gaat het daar ook elke keer weer over het oordeel van God. Over de huiveringwekkende dingen die God laat gebeuren. Nu en in de toekomst.

Het zal waar zijn dat in het NT de liefde meer naar voren komt. En dat is ook logisch, want in het NT gaat het natuurlijk vooral over Jezus. (14) En als er één manier is, waarop God zijn liefde heeft laten zien, dan is het wel in de persoon van Jezus. Maar ook zijn komst en zijn optreden en zijn leven staan in het teken van het oordeel. Want daarom *kwam* hij: om met beide benen middenin het *oordeel* te gaan staan. En gelukkig *heeft* hij het gedaan. Want op die manier heeft hij gezorgd voor een uitweg. En nieuw leven en een nieuwe toekomst. Net zoals de Israëlieten dat vroeger kregen, toen ze achter Mozes aan gingen. En wat is er nou geweldiger dan dat? Maar evengoed wel: vanuit de achtergrond van het oordeel. Omdat het oordeel anders onvermijdelijk zou zijn. Voor iedereen. Ook voor ons, zoals we hier bij elkaar zitten. In de kerk.

En daarom is de bijbel meer dan een boek van alleen maar liefde. En God is meer dan een God van alleen maar liefde. Want Gods liefde is de liefde die bevrijdt van het oordeel. En daarom liggen die twee altijd dicht bij elkaar. Je kunt het horen in de woorden van Jakobus. (Dan gaat het over barmhartigheid. En barmhartigheid is een vorm van liefde.) Jakobus zegt: “Onbarmhartig zal het oordeel zijn over wie geen barmhartigheid heeft bewezen; maar de barmhartigheid overwint het oordeel.” (Jak. 2,13).

Het beeld van God, zoals dat in de bijbel naar voren komt, is veel rauwer en veel minder gepolijst dan het beeld dat veel westerse christenen van hem hebben.

Wat voor God is dat dan? Want dat is dan de volgende stap. Wat voor God is dat, die schalen vol ellende uitgiet over de wereld? Die zijn tegenstanders een kopje kleiner maakt? Die komt om de wereld te oordelen? En die (dat moet je er dan ook bij zeggen) zelfs zijn eigen Zoon niet spaart voor de ellende van de hel?

In een paar woorden is dat samen te vatten: God doet recht. **(15)** Dat is het: God doet recht. Alles wat hij doet, dat past in dat grote plan van hem om de wereld weer net zo mooi te maken als hij het vroeger bedoeld heeft. En dus: om al het onrecht eruit weg te doen. Om alles wat lelijk is, weer mooi te maken. Om alles wat slecht is, weer goed te maken. Om alles wat scheef getrokken is en kromgegroeid – om dat weer recht te zetten.

En wat God betreft horen ook de mensen erbij. In dat plan. Om mensen weer te laten leven zoals hij het bedoeld heeft. En op het niveau waarop ze gemaakt zijn: om het beeld van God te laten zien: in liefde, in toewijding, in trouw. Dat is wat God voor ogen heeft. Met u en met jou en met mij. Daar is Jezus voor gekomen: om het verkeerde en het kromme uit ons leven weg te doen. Daar heeft God zijn Geest voor gegeven: om ons te laten leven als nieuwe mensen. Mensen die op een andere manier in het leven staan. Mensen die op een andere manier omgaan met elkaar en met de wereld om zich heen. Mensen die niet langer zichzelf in het middelpunt zetten, maar die bereid zijn om zichzelf opzij te zetten voor een ander. Mensen die niet anderen omlaag halen of aan de kant duwen, maar die voor anderen het goede zoeken en die bereid zijn om te dienen. Mensen die niet met de handen in de zakken blijven staan als ze de ellende van anderen zien, honger of armoede, maar die de handen uit de mouwen steken. Om te helpen of om hun portemonnee tevoorschijn te halen.

Want dat is waar God naar toe wil: zo'n wereld. Met zulke mensen. Jezus heeft gezegd: "Geven maakt gelukkiger dan ontvangen." (Hand. 20,35). Dat is een uitspraak waar alles in zit. Want het betekent niet alleen maar dat je er een goed gevoel van krijgt als je iets doet voor een ander. Dat is misschien wel zo. Maar deze woorden gaan veel dieper. Want als geven je levenshouding is, dan zorg je voor geluk in het leven anderen. En dan zit je op de lijn van Jezus, de lijn van God zelf. Want dat is precies wat hij gedaan heeft. Zijn leven was geven, omdat hij maar aan één ding kon denken: "Ik wil die mensen gelukkig zien." **(16)**

De bijbel is vol van dat grote plan van God. Om toe te werken naar een wereld die

helemaal zo in elkaar zit. Met mensen die daarin met hem meegaan. Mensen die hetzelfde willen als hij. En die hem als voorbeeld nemen: om op hem te lijken.

En als je dan niet wilt? Want dat is de andere kant. Als je niet jezelf wilt verloochenen en niet je kruis wilt opnemen, als je eraan vast blijft houden om jezelf in het middelpunt te zetten, als je de wereld laten draaien om jou, jouw geluk, jouw bezit, jouw carrière – dan ben je niet welkom in het koninkrijk van God. Want dan ben je net zo iemand als de Farao van Egypte.

Als je hem zag met zijn enorme leger: paarden en wagens; en dat waren in die tijd zeg maar de tanks van een leger. Indrukwekkend. Wat een macht. Wat een grootheid. Iemand die het helemaal gemaakt heeft. En wie kan tegen hem iets beginnen? Maar God schuift hem aan de kant. Met zijn hele leger en zijn indrukwekkende koninklijke carrière: met jou kan ik niks beginnen. Jij kunt niet mee naar de overkant. Want jij, met jouw houding, jij bent één van die mensen die eraan meewerkt dat alles in de wereld zo verschrikkelijk slecht is en krom. Want jij buit mensen uit. Jij maakt kinderen dood om jezelf in je eigen paleis veilig te stellen. Jij denk alleen maar aan het genieten van je eigen luxe en welvaart. En wat het anderen kost, daar geef jij niet om.

De Farao was één van die mensen die de wereld in brand zetten. En hoe dan ook, als je daar geen afscheid van wilt nemen, als je daaraan vast blijft houden, dan zul je erin onder gaan. En hoe huiveringwekkend het ook is: ook dat is recht. Het recht van God, die de wereld en de mensen opeist voor zichzelf. Een claim die hij niet opgeeft. Omdat hij zijn wereld niet prijs wil geven aan machten die alleen maar uit zijn op vernielen.

Nog steeds kan ik me voorstellen dat er iets knarst. Bij ons. En dat we het nog steeds lastig vinden om een lied te zingen met net zo'n refrein als in het lied van Mozes. Maar laten we dan in elk geval zo eerlijk zijn om toe geven dat het meer aan *ons* ligt dan aan de *bijbel* of aan

God. Want vanuit die houding kun je ook steeds meer groeien. Met God meegroeien. Op weg naar de grote dag van Jezus. De dag van het oordeel. Een dag van verschrikkingen. En tegelijk een dag om de lof van God te zingen. *Zingen.* Meer dan ooit! Amen.